

A teremtett világ pásztora

A jó pásztor példázata

Jn 10,1-18

Jézus korában kedvelt állat volt a juh, mert igénytelen, szelíd, békés és hasznos jószág. Urunk egy juhkarám mellett ment a tanítványokkal, mert ebben tartották éjszaka a nyájukat, sőt több nyáját is. Reggel a pásztor hívta a saját nyáját, a juhok közül pedig csak az övéi követték. Jézus mondanivalóját sokszor közvetlen környezetéből, illetve a hétköznapi életből vett példákkal szemléltette. Ebben az esetben is így tett: „Bizony, bizony mondom néktek: aki nem az ajtón megy be a juhok aklába, hanem másfelől hatol be, az tolvaj és rabló; de aki az ajtón megy be, az pásztor a juhoknak. Ennek ajtót nyit az ajtóőr, és a juhok hallgatnak a hangjára, a maga juhait nevéükön szólítja és kivezeti. Amikor kivezeti a maga juhait, előttük jár, és a juhok követik, mert ismerik a hangját. Idegent pedig nem követnek, hanem elfutnak tőle, mert az idegenek hangját nem ismerik.”

Ezek a versek szorosan kapcsolódnak a kilencedik fejezet végéhez. Ott az Úr Jézus Krisztus a farizeusokhoz beszélt, akik azt állították magukról, hogy ők az igazi pásztorai az izraeli népnek. Többször előfordult a Közel-Keleten, hogy az embereket a pásztorhoz és juhaihoz hasonlították. Királyokat és papokat pásztoroknak alattvalóikat pedig juhoknak nevezték. Jézus és a farizeusok közötti vita utal az előző résszel való kapcsolatra, amelyet a vakon született ember váltott ki. A farizeusok, /akik lelkileg vakok, de azt állítják, hogy van látásuk (Jn 9, 41)/ hamis pásztorok voltak. Az igazi pásztor, Jézus azért jött, hogy megkeressen és meggyógyítson, juhait meghallják szavát és engedelmeskednek neki. A juhokat éjszakára egy fallal vagy kerítéssel körülvett helységbe terelték (általában több gazda nyáját) egy nagy ajtón keresztül. Az őr ott maradt az állatokkal, a pásztorok pedig nyugovóra tértek. Kora reggel mentek a nyájért, hogy kitereljék a legelőre. A pásztor felismerhető a tolvajjal szemben az alábbi tulajdonságok által: 1. A pásztor az ajtón megy be és nem a falon keresztül lopakodik. 2. Az őr ajtót nyit neki. 3. Meghitt a kapcsolat a pásztor és a nyáj között.

4. A pásztor elöl megy, a nyáj pedig követi. Az igazi pásztor „legitim” helyen jár és nemcsak vigyáz a juhokra, hanem gazdájuk is.

Jézus a juhok ajtaja. Arról van szó, hogy a munkánkra a hitelesség pecsétjét Jézus üti rá, a hozzá való kapcsolatunk dönt az értékünk felől. Jézus az ajtó a juhokhoz, nem pedig az ajtó, amelyen a juhok ki-be járnak. A főpapokat, írástudókat és farizeusokat, azért nevezi Jézus tolvajoknak és rablóknak, mert a népet az ő kikerülésével akarják Istenhez vezetni. Jézus azt kívánja, hogy Izrael vezetői rétege őt fogadja el először és csak neki engedelmeskedve álljon a nép élére, ami azt jelenti, hogy csak, aki hozzá jön és tőle megy a nyájhoz, az nem taszítja romlásba Isten népét. A templomba özönlenek az emberek, de vezetőikre nem hallgatnak, mert nem ismerik fel bennük pásztoruk hangját. Csak hatalmuk van, de tekintélyük nincs, és nem tudják Isten szavát szólani. Az Úr világában idegenek, tetteik nyomán romlás és pusztulás van az egyházban. Bővülködő élete azáltal lesz a gyülekezetnek, ha elfogadja az Istentől küldött pásztorot. Így folytatja Jézus a példázatát: „Bizony, bizony, mondom néktek: én vagyok a juhok ajtaja. Aki énelőttem jött, az mind tolvaj és rabló, de a juhok nem is hallgattak rájuk. Én vagyok az ajtó: ha valaki rajtam át megy be, az biztonságban lesz, az bejár és kijár, és legelőt talál. A tolvaj csak azért jön, hogy lopjon, öljön és pusztítson: én azért jöttem, hogy életük legyen, sőt bőségben éljenek.”

„Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor az életét adja a juhokért. A béres nem igazi pásztor, neki a juhok nem sajátjai. Amikor látja a farkast jönni, elhagyja a juhokat, és elfut, a farkas pedig elragadja és elszéleszti őket; a béres elfut, mert csak béres, és nem törődik a juhokkal. Én vagyok a jó pásztor, én ismerem az enyéimet, és az enyéim ismernek engem, ahogyan az Atya ismer engem, én is úgy ismerem az Atyát: és én életemet adom a juhokért. Más juhaim is vannak nekem, amelyek nem ebből az akolból valók: azokat is vezetnem kell, és hallgatni is fognak a hangomra: és lesz egy nyáj, egy pásztor. Azért szeret engem az Atya, mert én odaadom az életemet, hogy aztán újra visszavegyem. Senki sem veheti el tőlem: én magamtól adom oda. Hatalmam van arra, hogy odaadjam, hatalmam van arra is, hogy ismét visszavegyem: ezt a küldetést kaptam az én Atyámtól.”

Jézus azt mondja, hogy „én vagyok a jó pásztor”, ez bekapcsolódik az egész bibliai hagyományba. Abba a hagyományba, ami szerint Isten a pásztor a népe számára, az ő nyájának. Eljön az a nap, amikor Ő egyetlen pásztorat rendel az ő népe fölé, az ő Szolgáját.

Amikor Jézus azt mondja, hogy „én vagyok a jó pásztor”, akkor ezt az ígéretet látja beteljesedni saját magán.

Kicsoda hát ez a Jézus, és hogyan gondoskodik rólunk, hogyan ismer bennünket, hogyan törődik velünk?

Jézus önmagát, a Jó Pásztort a béressel állítja szembe. A béres azért van a nyájjal, mert haszna van belőle, mert ebből él, nem tekinti úgy sajátjának a juhokat, mint azok tulajdonosa. Ennek a béresnek nincsen személyes kapcsolata, nem fűzi személyes kötődés a nyájhoz, mint az igazi pásztor. Jézus a nyáját sajátjának tekinti, a juhok az ő tulajdonai, egytől egyig ismeri őket. Amikor Jézus azt mondja, hogy „én vagyok a jó pásztor”, akkor a többiekkel szemben azt mondja, hogy: nekem fontosak vagytok, én a sajátomnak tekintelek benneteket, értékesek és drágák vagytok. Nem azért törődöm veletek, nem azért vagyok veletek, nem azért vagyok pásztor, mert nekem ebből hasznom van. Nem azért hívlak, nem azért vezetgetlek benneteket, és nem azért van rátok gondom, mert én ebből valamit nyerek, hanem azért, mert engem küldött az Atya, hogy ti ne legyetek olyanok, mint egy pásztor nélküli nyáj. Mert ti – mondja Jézus – az Ő alkotásai vagytok, az Övéi vagytok, Isten népe és legelőjének nyája. Jézus egészen más hangot üt meg. A béres elhagy titeket, aki úgymond gondoskodik rólatok, de benne csalódtok, mert amikor a legjobban szükség van rá, akkor nincs ott. De bennem, a jó pásztorban – mondja Jézus - , aki igazán törődik veletek, aki a sajátjának tart, aki egészen személyesen gondol rád, bennem nem csalódhatsz. Én nem hagylak cserben, nem fordulok el, és nem felejtelek el. Ez a személyes kapcsolat, amit a jó pásztor mindannyiunkra szeretne kiterjeszteni, a végletekig való. A jó pásztor életét adja a juhokért, ezt egy béres nem tenné meg, bármilyen hűséges is. Jézus törődése olyan mélységű, hogy saját élete árán is megvédi az övéit. Az élete odaadása által teszi meg a pásztor az igazi feladatait. Három dolog, amit a pásztor tesz, és amit Jézus a halála árán tett és tesz meg velünk. Ez a három dolog: a kivezetés, az összegyűjtés és a bevezetés.

A kivezetés: Itt elsődleges értelemben arról van szó, amit Jézus elmond, hogy a juhok a karámban vannak, és csak az igazi pásztor követik, és a pásztor kivezeti őket a karámból. De mindennek sokkal mélyebb értelme van. Jézus arról beszél, hogy akik az övéi, azokat kivezeti a fogságból. Jézus pásztori munkájának, amit a halála által végez el, az egyik oldala az, hogy kivezet, kihoz az elveszettségből, a szétszóródottságból, a halálból. Kihoz, kivezet a bűnből.

Jézus ezt a halála által teszi meg. Azért hagyhattuk el a hiábavaló, Jézus nélküli életet, a bűn és a halál hatalmát, mert Krisztus, a jó pásztor életét adta értünk. A sötétségből a világosságba hívott el, mondja Pál apostol. A pásztor kivezet, kiszabadít, kihoz.

Az összegyűjtés: A nyáj, ha elhanyagolják, szétszóródik, a pásztor feladata, hogy összegyűjtse őket. A nyáj, ha nem vezeti senki, megy a maga feje után, és magányos, egyedül való, még inkább ki van téve a veszélynek. A nyáj együtt van, ez az ember közösségi életéről szól. Pontosan ebben a széteső világban, ahol különböző szerepeket élünk meg a családban, a gyülekezetben, a munkahelyünkön, a szabadidőnkben, a sportban. Ebben a világban egyre inkább egyénekre épül minden, és szétesnek a közösségek. Jézus, amikor összegyűjtésről szól, nem a birkaszellemről beszél, hanem arról, hogy Jézus a halála árán közösséget teremt, hogy újra megéljük a közösséget, az egymáshoz tartozást. Az emberiség egysége Krisztus halálában van. Jézus halála által omlik le minden fal, az Ő halála árán győz le bennünk is minden gyűlöletet, és szerez megbékélést.

A bevezetés: Nem csak arról van szó, hogy Jézus, mint pásztor kiszabadít, kihoz bennünket egy korábbi életből, összegyűjt bennünket, hogy Isten népeként éljünk, és Őt képviseljük egy olyan világban, ahol éppen ez az összegyűjtés hiányzik, hanem arról is szó van, hogy van egy jövő előttünk. A bevezetés a jövő, amikor bevisz az ő országába, uralmába, az eljövendő világba. Az a pásztor, aki a maga népévé tett bennünket az ő halála által, az nem állt meg az összegyűjtésnél, hanem valamit elkészített a számunkra, ez a bevezetés. Bevisz majd az ő országába, az általa elkészített új világba, ahol nem lesz bűn, halál, fájdalom, jankiáltás.

Szánjuk oda magunkat, hogyha Jézus ilyen csodálatosan törődik velünk, halálával kivezetett, összegyűjtött minket, és azt az ígéretet adta, hogy bevezet az ő országába. Ha ismer minket és néven szólít, akkor engedjük, hogy cselekedje ezt meg velünk, adjuk magunkat oda neki. Kérjünk bocsánatot azért, hogy olyan juhok voltunk, akik sokat tudtunk róla, de csak tévelyegtünk. Újuljunk meg a Jó Pásztorral való közösségben.

A környezet károsításának és pusztulásának nagysága mára már elképesztő méreteket öltött. Ennek tudatában és az írásmagyarázat eszközeivel vizsgálhatjuk meg az Ó- és Újszövetség tanítását az ember élőlénytársaihoz fűződő kapcsolatáról. Nem csak a Teremtő eredeti szándéka meghatározó, hanem e kapcsolat megbomlása is a bűnbeesés által, és ennek újjászületése a Jézus Krisztus által hozott megváltásban. A Teremtő nekünk, embereknek azt a feladatot adta, hogy küldöttjeiként alázattal és tisztelettel viseljük a teremtett világ iránt, azt alakítsuk, használjuk és őrizzük meg. Így nem csak az ember méltósága, hanem cselekvésének korlátai is megfogalmazásra kerültek. Az ember különleges szerepet és helyet kap a teremtett lények között. „Hódítsátok meg a földet. Uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain és a földön mozgó minden élőlényen.” Ez feladatunk rövid és tömör összefoglalása. A meghódítani és az uralkodni szavakkal vigyáznunk kell, mert ezen kifejezések nem érthetők úgy, mintha felhatalmazást kaptunk volna az elnyomásra és a kizsákmányolásra. Az ember próbál kibújni azon kötelezettsége alól, hogy a teremtésnek megfelelő, a világot megtartó és alakító magatartást tanúsítson. A bűnbeesés egyértelműen azt mutatja, hogy az ember ugyan tudja feladatát, de önmegsemmisítő önhittségében és konokságában szembeszáll vele, és ezáltal magával ránt minden teremtett lényt a romlásba. Azt sem szabad elfelejteni, hogy a bűnbeesés az Isten által teremtett világra is kihat. Az ember Istentől függetlenül, maga akarja meghatározni létezésének szabályait, hogy eldönthesse, mit tekint jónak és rossznak. Ez egy hibás elgondolás, melynek következménye (1Móz 3,7-24, Róm 1,18-32 és 7,14-24) minden élőlény kapcsolatára kihat. Átkai megnyilvánulnak a férfi és nő, az ember és állat, ember és föld, és ember és munka viszonylatában is. Felszabadulnak általa halált hordozó energiák (1Móz 4,8-16). Bár méltatlanná váltunk Isten eredeti szándékának betöltésére, de ő ennek ellenére áldásaiban részesíti az embert (1Móz 8,21-22). Az emberi felelősségvállalás fő helyet kapott a teremtéstörténetben. A megváltás után is csak egyetlen támaszunk lehet: Jézus Krisztus, Isten fia, aki a folytonos és fejlődő megújulás révén új értelmet ad az életnek. Gátat kell szabnunk tetteinknek és így kell környezetünket és kultúránkat alakítanunk Krisztushoz fűződő kapcsolatunkban.

A keresztyén ökológiai etika az ember és természeti környezete egymáshoz való viszonyára vonatkozik. Ennek alapján megkülönböztet emberközpontú és természetközpontú etikai irányzatokat. A keresztyén ökológiai etika emberközpontú, de a relatív antropocentrizmus

talaján áll. Hozzáállása a természethez olyan legyen, hogy művelje, gondoskodjon róla és őrizze meg, és a részvétel Isten uralmában olyan legyen, ahogyan Isten uralkodik: szeretettel, gondoskodással, alázattal, felelősen, ez a „szolgálati uralom”. Az embernek a természettel szemben erkölcsi magatartást, és az élet minden formájával szemben helyes és arányos tiszteletet kell tanúsítania. A lételméleti különbség az ember és a természet között az Istenképűséggel ragadható meg a legszembetűnőbbben. A teremtmények közül egyedül az ember rendelkezik szabad akarattal, lelkiismerettel, így felelős cselekvési képességgel, az Istenképűséget más teremtett létező nem mondhatja magáénak. Az emberközpontú magatartás azonban nem abszolút: bár az ember ontológiai, etikai, biológiai szempontból különbözik a természet emberen kívüli részétől, ugyanakkor egységet is alkot vele.

Isten a teremtésben az embernek megkülönböztető szerepet adott, hogy uralja, művelje, őrizze és fedezze fel a teremtett világot, de a bűneset után az ember másként értelmezte ezt a megbízatást. Önző módon visszaélve hatalmával szisztematikusan kezdte kizsákmányolni a Földet, lakóhelyét, a maga hasznára és javára. Felelőtlenül bánik a rábízottakkal nem törődve az eljövendő generációk életfeltételeinek romlásával és ellehetetlenülésével. Az ember lelkiismeretlenül pusztítja a természetet direkt és indirekt módon lásd állatvilág és növényvilág, de sorolhatnám a problémákat a globális klímaváltozáson keresztül, amelynek hatását az emberek saját magukon érzik: hőség és aszály, viharok és heves esőzések, olvadó gleccserek és árvizek, kieső termés és terjedő betegségek. A környezetpusztulás és az éghajlatváltozás hatásainak már ma is sok tízezer ember esik áldozatul, főleg a világ legszegényebb területein. Az ivóvíz és a termőtalajkészlet csökkenése, mely a változások egyik következménye a tömeges vándorlások elindulásával fenyeget, veszélyezteti a béke és a biztonság kérdését. Lehetne a negatívumokat tovább sorolni, de tudomásul kell venni, hogy az ember Isten nélkül csak erre képes, de hála legyen Istennek jóságáért, irgalmáért és kegyelméért, hogy nem vetette el az embert, hanem könyörült rajta és az egész teremtett világon és elküldte egyszülött Fiát az Úr Jézus Krisztust megváltóul. Jézus e látható világba jött, mint „Jó Pásztor”, hogy életét adja juhaiért, de életével példát is mutatott, hogyan kell lelkiismeretesen végezni feladatunkat elhívásunk szerint. Jézus követendő példát mutatott életével a környezetéhez és a teremtett világhoz való viszonyában. Jézus földi élete során tanított, gyógyított, csodákat tett, minden körülményt és lehetőséget megragadott, hogy magyarázza az Istennek tetsző, az emberek javát és hasznát szolgáló életvitelt. Felhívta az

emberek figyelmét a mértékletességre, példát mutatott a táplálkozás területén is. Tanította az embereket a természethez kapcsolódó viszonyokról, de talán a legtöbbet és legrészletesebben az emberek Istenhez és embertársaikhoz való viszonyáról beszélt. A mai emberek nagy része nem érzi élet közeleink a természeti változásokat, mert csak a közvetlen környezete számít. Úgy gondolják, hogy minden ő értük van és ezzel nekik semmi dolguk nincs, nem érzik át azt a felelősséget, amit a teremtett világ felé gyakorolniuk kell.

Dörfi Lajos